

Organizația
Națiunilor Unite

CDC/C/GC/16

Convenția cu privire la Drepturile Copilului

Distribuire: Generală
17 aprilie 2013

Original: Engleză

Comitetul pentru drepturile copilului

Comentariul general Nr. 16 (2013) referitor la obligațiile statului privind impactul sectorului de afaceri asupra drepturilor copilului*

* Adoptat de Comitet la a 62-a sesiune (14 ianuarie – 1 februarie 2013).

Cuprins

	<i>Paragrafe</i>	<i>Pagina</i>
I. Introducere și obiective	1–7	3
II. Obiectul și domeniul de aplicare	8–11	4
III. Principiile generale ale Convenției în ceea ce privește activitățile comerciale	12–23	5
A. Dreptul la nediscriminare (art. 2).....	13–14	5
B. Interesul superior al copilului (art. 3, para. 1).....	15–17	6
C. Dreptul la viață, supraviețuire și dezvoltare (art. 6).....	18–20	6
D. Dreptul copilului de a fi ascultat (art. 12).....	21–23	7
IV. Natura și domeniul de aplicare a obligațiilor de stat	24–31	8
A. Obligații generale	24–25	8
B. Obligația de a respecta, proteja și îndeplini	26–31	8
V. Obligațiile statului în contexte specifice	32–52	10
A. Prestarea serviciilor pentru respectarea drepturilor copiilor	33–34	10
B. Economia informală.....	35–37	11
C. Drepturile copiilor și operațiunile globale de afaceri.....	38–46	11
D. Organizații internaționale	47–48	14
E. Situații de urgență și conflict	49–52	14
VI. Cadrul de implementare	53–84	15
A. Măsuri legislative, de reglementare și de executare.....	53–65	15
B. Măsuri de remediere	66–72	18
C. Măsuri politice	73–74	19
D. Măsuri de coordonare și monitorizare	75–81	20
E. Măsuri de colaborare și de sensibilizare	82–84	21
VII. Diseminare	85–86	22

I. Introducere și obiective

1. Comitetul pentru Drepturile Copilului recunoaște că impactul sectorului comercial asupra drepturilor copilului a crescut în ultimele decenii din cauza unor factori precum natura globalizată a economiilor și a operațiunilor comerciale și tendințele în curs de descentralizare, precum și externalizarea și privatizarea funcțiilor de stat care afectează respectarea drepturilor omului. Afacerile pot fi un motor esențial pentru ca societățile și economiile să avanseze în moduri care consolidează realizarea drepturilor copiilor, de exemplu, prin progrese tehnologice, investiții și generarea muncii decente. Cu toate acestea, realizarea drepturilor copiilor nu este o consecință automată a creșterii economice, iar întreprinderile de afaceri pot avea un impact negativ asupra drepturilor copiilor.

2. Statele au obligații cu privire la impactul activităților și operațiunilor comerciale asupra drepturilor copiilor care decurg din Convenția cu privire la drepturile copilului, Protocolul Opțional cu privire la vânzarea copiilor, prostituția și pornografia infantilă și Protocolul opțional cu privire la implicarea copiilor în conflict armat. Aceste obligații acoperă o varietate de probleme, reflectând faptul că copiii sunt atât titulari de drepturi, cât și părți interesate în afaceri ca consumatori, angajați legali, viitori angajați și lideri de afaceri și membri ai comunităților și mediilor în care funcționează afacerea. Prezentul comentariu general își propune să clarifice aceste obligații și să prezinte măsurile care ar trebui întreprinse de state pentru a le îndeplini.

3. În sensul prezentului comentariu general, sectorul de afaceri este definit ca incluzând toate întreprinderile de afaceri, atât naționale, cât și transnaționale, indiferent de dimensiune, sector, locație, proprietate și structură. Comentariul general abordează, de asemenea, obligațiile cu privire la organizațiile non-profit care joacă un rol în prestarea serviciilor care sunt esențiale pentru respectarea drepturilor copiilor.

4. Este necesar ca statele să aibă cadre juridice și instituționale corespunzătoare pentru a respecta, proteja și îndeplini drepturile copiilor și să ofere remedii în caz de încălcare în contextul activităților și operațiunilor comerciale. În acest sens, statele ar trebui să ia în considerare faptul că:

(a) Copilăria este o perioadă unică de dezvoltare fizică, mentală, emoțională și spirituală și încălcări ale drepturilor copiilor, cum ar fi expunerea la violență, munca copiilor sau produse nesigure sau pericole pentru mediu pot avea consecințe pe tot parcursul vieții, ireversibile și chiar transgeneraționale;

(b) Copiii sunt adesea fără drept de vot din punct de vedere politic și nu au acces la informații relevante. Ei se bazează pe sistemele de guvernare, asupra cărora au puțină influență, pentru a-și realiza drepturile. Acest lucru complică procesul de expunere a opiniilor în deciziile privind legile și politicile care le afectează drepturile. În procesul de luare a deciziilor, este posibil ca statele să nu ia în considerare în mod corespunzător impactul asupra copiilor a legilor și politicilor legate de afaceri, în timp ce, dimpotrivă, sectorul afacerilor exercită adesea o influență puternică asupra deciziilor fără a face referire la drepturile copiilor;

(c) Este, în general, dificil pentru copii să obțină remediere - fie în instanțele judecătorești, fie prin alte mecanisme - atunci când drepturile lor sunt încălcate, cu atât mai mult de către întreprinderile comerciale. Copiilor le lipsește adesea statutul juridic, cunoștințele mecanismelor de remediere, resursele financiare și reprezentarea legală corespunzătoare. În plus, există dificultăți deosebite pentru copii în obținerea remedierii pentru abuzurile care apar în contextul operațiunilor globale ale întreprinderilor.

5. Având în vedere gama largă de drepturi ale copiilor care pot fi afectate de activitățile și operațiunile comerciale, prezentul comentariu general nu examinează fiecare articol pertinent al Convenției și protocoalele sale. În schimb, urmărește să ofere statelor un cadru pentru punerea în aplicare a Convenției în ansamblu în ceea ce privește sectorul de afaceri, concentrându-se în același timp pe contexte specifice în care impactul activităților comerciale asupra drepturilor copiilor poate fi cel mai semnificativ. Prezentul comentariu general își propune să ofere statelor îndrumări cu privire la modul în care ar trebui:

(a) Asigurarea că activitățile și operațiunile întreprinderilor comerciale nu au un impact negativ asupra drepturilor copiilor;

(b) Crearea unui mediu favorabil și de susținere pentru întreprinderile comerciale, care să respecte drepturile copiilor, inclusiv în orice relații de afaceri legate de operațiunile, produsele sau serviciile lor și operațiunile lor globale; și

(c) Asigurarea accesului la remedii efective pentru copiii ale căror drepturi au fost încălcate de o întreprindere care acționează ca parte privată sau ca agent de stat.

6. Prezentul comentariu general se trage din experiența Comitetului în revizuirea rapoartelor statelor părți și din ziua sa de discuții generale despre sectorul privat în calitate de furnizor de servicii în 2002.¹ De asemenea, este informat prin consultări regionale și internaționale cu numeroase părți interesate, inclusiv copii, precum și prin consultări publice care au avut loc din 2011.

7. Comitetul este conștient de relevanța pentru comentariul general al normelor, standardelor și orientărilor naționale și internaționale existente și în curs de dezvoltare în domeniul afacerilor și al drepturilor omului. Comentariul general este în concordanță cu convențiile internaționale, inclusiv Convențiile nr. 182 (1999) ale Organizației Internaționale a Muncii (OIM) privind interzicerea și acțiunea imediată pentru eliminarea celor mai grave forme de muncă a copiilor și nr. 138 (1973) privind vârsta minimă pentru angajarea în muncă. Comitetul recunoaște relevanța Cadrului Organizației Națiunilor Unite „Protejați, respectați și remediați” și a Principiilor directe privind afacerile și drepturile omului adoptate de Consiliul Drepturilor Omului și a Declarației tripartite a principiilor OIM privind politica multinațională și socială. Alte documente, precum Orientările Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) pentru întreprinderile multinaționale, Pactul Global, Studiul Organizației Națiunilor Unite privind violența împotriva copiilor și principiile drepturilor și afacerilor copiilor au fost referințe utile pentru Comitet.

II. Obiectul și domeniul de aplicare

8. Prezentul comentariu general abordează în principal obligațiile statelor în temeiul Convenției și al Protocoloalelor Opționale la aceasta. În acest moment, nu există un instrument internațional obligatoriu din punct de vedere juridic cu privire la responsabilitățile sectorului de afaceri în ceea ce privește drepturile omului. Cu toate acestea, Comitetul recunoaște că îndatoririle și responsabilitățile de a respecta drepturile copiilor se extind în practică dincolo de serviciile și instituțiile controlate în fara statutului și de stat și se aplică actorilor privați și întreprinderilor comerciale. Prin urmare, toate întreprinderile trebuie să își îndeplinească responsabilitățile cu privire la drepturile copiilor, iar statele trebuie să se asigure că fac acest lucru. În plus, întreprinderile comerciale nu ar trebui să submineze capacitatea statelor de a-și îndeplini obligațiile față de copii în temeiul Convenției și al Protocoloalelor Opționale la aceasta.

¹ Comitetul pentru Drepturile Copilului, raportul sesiunii a 31-a, CDC/C/121, anexa II.

9. Comitetul recunoaște că acțiunile voluntare de responsabilitate corporativă ale întreprinderilor comerciale, cum ar fi investițiile sociale, promovarea și implicarea politicilor publice, codurile de conduită voluntare, filantropia și alte acțiuni colective, pot promova drepturile copiilor. Statele ar trebui să încurajeze astfel de acțiuni și inițiative voluntare ca mijloc de a crea o cultură de afaceri care să respecte și să susțină drepturile copiilor. Cu toate acestea, trebuie subliniat faptul că astfel de acțiuni și inițiative voluntare nu înlocuiesc acțiunile de stat și reglementarea întreprinderilor în conformitate cu obligațiile care decurg din Convenție și din Protocoalele acesteia sau pentru ca întreprinderile să își respecte responsabilitățile de a respecta drepturile copiilor.

10. Este important să ne amintim că Convenția și Protocoalele Opționale ale acesteia angajează statul în ansamblu, indiferent de structurile, ramurile sau organizația sa internă. Mai mult, descentralizarea puterii, prin devoluție și delegare, nu reduce responsabilitatea directă a statului de a-și îndeplini obligațiile față de toți copiii din jurisdicția sa.

11. Prezentul comentariu general se referă mai întâi la relația dintre obligațiile statului în ceea ce privește activitățile comerciale și principiile generale ale Convenției. Apoi definește natura generală și sfera obligațiilor statului în ceea ce privește drepturile copiilor și sectorul de afaceri. Urmează o examinare a sferei obligațiilor în contextele în care impactul activităților și operațiunilor comerciale asupra drepturilor copiilor este cel mai semnificativ, inclusiv atunci când întreprinderile sunt furnizori de servicii, copiii sunt afectați în economia informală, statele se angajează cu organizații internaționale și întreprinderile își desfășoară activitatea în străinătate în zonele în care protecția statului nu este suficientă pentru drepturile copiilor. Prezentul comentariu general se încheie prin prezentarea unui cadru de implementare și diseminare.

III. Principii generale ale Convenției în ceea ce privește activitățile comerciale

12. Drepturile copiilor sunt universale, indivizibile, interdependente și interconectate. Comitetul a stabilit patru principii generale în cadrul Convenției ca bază pentru toate deciziile și acțiunile statului legate de activitățile și operațiunile comerciale în conformitate cu abordarea drepturilor copilului.²

A. Dreptul la nediscriminare (art. 2)

13. Articolul 2 al Convenției solicită statelor să respecte și să garanteze drepturile fiecărui copil aflat din jurisdicția lor „indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau altă opinie, de naționalitate, apartenență etnică sau originea socială, de situația materială, incapacitatea fizică, de statutul la naștere sau de statutul dobândit al copilului ori al părinților sau al reprezentanților legali ai acestuia”. Statele trebuie să se asigure că toate legislațiile, politicile și programele care se ocupă de probleme comerciale nu sunt discriminatorii intenționat sau neintenționat față de copii în ceea ce privește conținutul sau implementarea acestora; de exemplu, cele care abordează accesul la muncă pentru părinți sau îngrijitori sau accesul la bunuri și servicii pentru copiii cu dizabilități.

14. Statelor li se cere să prevină discriminarea în sfera privată în general și să ofere remediere în caz de apariție. Statele ar trebui să colecteze date statistice care sunt dezagregate în mod corespunzător și alte informații pentru a identifica discriminarea împotriva copiilor în contextul activităților și operațiunilor comerciale și ar trebui stabilite mecanisme pentru a monitoriza și investiga practicile discriminatorii din sectorul comercial. Statele ar trebui, de asemenea, să ia măsuri pentru a crea un mediu de susținere pentru întreprinderi, care să respecte dreptul la protecție împotriva discriminării, promovând cunoașterea și înțelegerea dreptului în sectorul afacerilor, inclusiv în sectoarele mass-media, marketing și publicitate. Conștientizarea și sensibilizarea întreprinderilor comerciale ar trebui să vizeze provocarea și eradicarea atitudinilor discriminatorii față de toți copiii, în special cei aflați în situații vulnerabile.

² A se vedea Comitetul pentru Drepturile Copilului, comentariul general nr. 13 (2011) privind dreptul copilului de a fi liber de orice formă de violență, Înregistrările oficiale ale Adunării Generale, sesiunea a 67-a, suplimentul nr. (A/67/41), anexa V, paragraful 59.

B. Interesul superior la copilului (art. 3, paragraful 1)

15. Articolul 3 paragraful 1 din Convenție prevede că interesul superior al copilului va prevala pentru state în toate acțiunile referitoare la copii. Statele sunt obligate să integreze și să aplice acest principiu în toate procedurile legislative, administrative și judiciare privind activitățile și operațiunile comerciale care au un impact direct sau indirect asupra copiilor. De exemplu, statele trebuie să se asigure că interesul superior al copilului este esențial pentru dezvoltarea legislației și politicilor care modelează activitățile și operațiunile comerciale, cum ar fi cele legate de ocuparea forței de muncă, impozitare, corupție, privatizare, transporturi și alte activități economice generale, problem comerciale sau financiare.

16. Articolul 3, paragraful 1, se aplică, de asemenea, direct întreprinderilor comerciale care funcționează ca organe de asistență socială private sau publice prin prestarea oricărei forme de servicii directe pentru copii, inclusiv îngrijire, asistență maternală, sănătate, educație și administrarea facilităților de detenție.

17. Convenția și Protocoalele Opționale ale acesteia oferă cadrul pentru evaluarea și determinarea interesului superior al copilului. Obligația de a face din interesul superior al copilului o prevalare devine crucială atunci când statele sunt angajate în cântărirea priorităților concurente, cum ar fi considerațiile economice pe termen scurt și deciziile de dezvoltare pe termen lung. Statele ar trebui să fie în măsură să explice modul în care dreptul de a avea interesul superior al copilului luat în considerare a fost respectat în luarea deciziilor, inclusiv modul în care a fost ponderat în raport cu alte considerații.³

C. Dreptul la viață, supraviețuire și dezvoltare (art. 6)

18. Articolul 6 al Convenției recunoaște că fiecare copil are un drept inerent la viață și că statele vor asigura supraviețuirea și dezvoltarea copilului. Comitetul își exprimă înțelegerea cu privire la dezvoltarea copilului în comentariul general nr. 5 (2003) privind măsurile generale de punere în aplicare a Convenției, ca „concept holistic, care cuprinde dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală, psihologică și socială a copilului”.⁴

19. Activitățile și operațiunile întreprinderilor pot avea impact asupra realizării articolului 6 în moduri diferite. De exemplu, degradarea mediului și contaminarea care rezultă din activitățile comerciale pot compromite drepturile copiilor la sănătate, siguranța alimentară și accesul la apă potabilă sigură și canalizare. Vânzarea sau închirierea de terenuri către investitori poate priva populațiile locale de accesul la resursele naturale legate de existența și patrimoniul cultural; drepturile copiilor indigeni pot fi deosebit de expuși riscului în acest context.⁵ Comercializarea către copii a unor produse precum țigări și alcool, precum și alimente și băuturi bogate în grăsimi saturate, acizi grași, zahăr, sare sau aditivi poate avea un impact pe termen lung asupra sănătății lor.⁶ Atunci când practicile de angajare în afaceri necesită adulților să lucreze ore lungi, copiii mai mari, în special fetele, își pot asuma obligațiile de îngrijire a copiilor și a părinților, ceea ce le poate afecta negativ dreptul la educație și la joacă; în plus, lăsarea copiilor singuri sau în grija fraților mai mari poate avea implicații pentru calitatea îngrijirii și sănătatea copiilor mai mici.

³ A se vedea Comentariul general nr. 14 (2013) privind dreptul copilului de a lua în considerare interesul său superior: articolul 3, paragraful 1 al Convenției privind drepturile copilului, care urmează, paragraful 6.

⁴ A se vedea Documentele oficiale ale Adunării Generale, sesiunea a 59-a, Suplimentul nr. 41 (A/59/41), anexa XI, paragraful 12.

⁵ Comentariul general nr. 11 (2009) privind copiii indigeni și drepturile acestora în temeiul Convenției, Dosarele oficiale ale Adunării Generale, sesiunea a 65-a, Suplimentul nr. 41 (A/65/41), anexa III, paragraful 35

⁶ A se vedea Comentariul general nr. 15 (2013) privind dreptul copilului de a se bucura de cel mai înalt standard realizabil de sănătate, care urmează, paragraful 47.

20. Măsurile de punere în aplicare a articolului 6 în ceea ce privește sectorul afacerilor vor trebui adaptate în funcție de context și includ măsuri preventive, cum ar fi reglementarea și monitorizarea eficientă a industriilor de publicitate și marketing și a impactului asupra mediului al afacerilor. În contextul îngrijirii copiilor, în special a copiilor mici, vor fi necesare alte măsuri pentru crearea unui mediu care să permită afacerilor să respecte articolul 6 prin, de exemplu, introducerea unor politici la locul de muncă favorabile familiei. Astfel de politici trebuie să țină cont de impactul orelor de lucru ale adulților asupra supraviețuirii și dezvoltării copilului în toate etapele dezvoltării și trebuie să includă un concediu parental remunerat corespunzător.⁷

D. Dreptul copilului de a fi ascultat (art. 12)

21. Articolul 12 al Convenției stabilește dreptul fiecărui copil de a-și exprima în mod liber opiniile, asupra oricărei probleme care îl privește, opiniile copilului urmând să fie luate în considerare ținându-se seama de vârsta sa și de gradul său de maturitate. Statele ar trebui să asculte în mod regulat opiniile copiilor - în conformitate cu comentariul general nr. 12⁸ - atunci când elaborează legi și politici la nivel național și local legate de afaceri și politici care le pot afecta. În special, statele ar trebui să se consulte cu copiii care se confruntă cu dificultăți în a fi ascultați, cum ar fi copiii grupurilor minoritare și indigene, copiii cu dizabilități, astfel cum se menționează în articolele 4, paragraful 3 și 7 din Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități⁹ și copii aflați în situații similare de vulnerabilitate. Organele guvernamentale, precum inspectoratele de educație și de muncă, preocupate de reglementarea și monitorizarea activităților și operațiunilor întreprinderilor comerciale ar trebui să se asigure că acestea țin cont de opiniile copiilor afectați. Statele ar trebui, de asemenea, să asculte copiii atunci când sunt întreprinse evaluări ale impactului asupra drepturilor copilului ale politicii, legislației, reglementărilor, bugetului sau altor decizii administrative legate de afaceri.

22. Copiii au dreptul specific „de a fi ascultați în orice procedură judiciară și administrativă care afectează copilul” (art. 12, paragraful 3 din Convenție). Aceasta include proceduri judiciare și mecanisme de conciliere și arbitraj care privesc abuzurile de drepturi ale copiilor cauzate sau contribuie de către întreprinderi. După cum se prevede în comentariul general nr. 12, copiilor ar trebui să li se permită să participe voluntar la astfel de proceduri și să li se ofere posibilitatea de a fi ascultați direct sau indirect prin asistența unui reprezentant sau a unui organ competent care are cunoștințe suficiente și înțelegere a diferitelor aspecte, a procesului de luare a deciziilor precum și a experienței în lucrul cu copiii.

23. Pot exista cazuri când întreprinderile consultă comunități care pot fi afectate de un potențial proiect de afaceri. În astfel de circumstanțe, poate fi esențial pentru afaceri să caute opiniile copiilor și să le ia în considerare în deciziile care îi afectează. Statele ar trebui să ofere întreprinderilor orientări specifice, subliniind faptul că astfel de procese trebuie să fie accesibile, incluzive și semnificative pentru copii și să țină seama în permanență de capacitățile în evoluție ale copiilor și de interesul lor superior. Participarea ar trebui să fie voluntară și să aibă loc într-un mediu prietenos cu copiii, care provoacă și nu întărește tiparele de discriminare împotriva copiilor. Acolo unde este posibil, ar trebui implicate organizațiile societății civile care sunt competente în facilitarea participării copiilor.

⁷ A se vedea Comentariul general pasim nr. 7 (2005) privind punerea în aplicare a drepturilor copilului în copilăria timpurie, Înregistrările oficiale ale Adunării Generale, sesiunea a 61-a, Suplimentul nr. 41 (A/61/41), anexa III.

⁸ Comentariu general nr. 12 (2009) privind dreptul copilului de a fi ascultat, Înregistrări oficiale ale Adunării Generale, sesiunea a 65-a, Supliment nr. 41 (A/65/41), anexa IV.

⁹ Comentariu general nr. 9 (2006) privind drepturile copiilor cu dizabilități, Înregistrări oficiale ale Adunării Generale, sesiunea a 63-a, Supliment nr. 41 (A/63/41), anexa III, passim.

IV. Natura și domeniul de aplicare a obligațiilor de stat

A. Obligații generale

24. Convenția prevede un set de drepturi pentru copii care impun statului un anumit nivel de obligații, având în vedere statutul special al copiilor; există o gravitate deosebită a încălcărilor drepturilor copiilor, deoarece acestea au adesea un impact sever și de lungă durată asupra dezvoltării copilului. Articolul 4 stabilește obligația statelor de a întreprinde toate măsurile legislative, administrative și de altă natură adecvate pentru punerea în aplicare a drepturilor din Convenție și de a dedica cantitatea maximă de resurse disponibile realizării drepturilor economice, sociale și culturale ale copilului.

25. Conform dreptului internațional al drepturilor omului există trei tipuri de obligații pentru state: să respecte, să protejeze și să îndeplinească drepturile omului.¹⁰ Acestea cuprind obligații de rezultat și obligații de conduită. Statele nu sunt eliberate de obligațiile care le revin în temeiul Convenției și al protocoalelor opționale la aceasta, atunci când funcțiile lor sunt delegate sau externalizate către o afacere privată sau o organizație non-profit. Prin urmare, un stat își încalcă obligațiile care îi revin în temeiul Convenției în cazul în care nu respectă, protejează și îndeplinește drepturile copiilor în legătură cu activitățile și operațiunile comerciale care au impact asupra copiilor. Scopul acestor atribuții este explorat mai jos, în timp ce cadrul necesar pentru implementare este discutat în capitolul VI.

B. Obligația de a respecta, proteja și îndeplini

1. Obligația de a respecta

26. Obligația de a respecta semnifică că statele nu ar trebui să faciliteze direct sau indirect, să ajute și să susțină orice încălcare a drepturilor copiilor. Mai mult, statele au obligația de a se asigura că toți actorii respectă drepturile copiilor, inclusiv în contextul activităților și operațiunilor comerciale. Pentru a realiza acest lucru, toate politicile, legislația sau actele administrative legate de afaceri și luarea deciziilor ar trebui să fie transparente, informate și să includă o analiză completă și continuă a impactului asupra drepturilor copilului.

27. Obligația de a respecta implică, de asemenea, că un stat nu ar trebui să se angajeze, să susțină sau să accepte abuzurile de drepturi ale copiilor atunci când are el însuși un rol comercial sau desfășoară afaceri cu întreprinderi private. De exemplu, statele trebuie să ia măsuri pentru a se asigura că contractele de achiziții publice sunt atribuite ofertanților care se angajează să respecte drepturile copiilor. Agențiile și instituțiile de stat, inclusiv forțele de securitate, nu ar trebui să colaboreze sau să permită încălcarea drepturilor copilului de către terți. Mai mult, statele nu ar trebui să investească finanțele publice și alte resurse în activități comerciale care încalcă drepturile copiilor.

2. Obligația de a proteja

28. Statele au obligația de a proteja împotriva încălcării drepturilor garantate în temeiul Convenției și al protocoalelor opționale ale acesteia de către terți. Această datorie este de o importanță primară atunci când se iau în considerare obligațiile statelor în ceea ce privește sectorul de afaceri.

¹⁰ A se vedea Comisia pentru drepturi economice, sociale și culturale, comentariul general nr. 13 (1999) privind dreptul la educație, Înregistrările oficiale ale Consiliului Economic și Social, 2000, Suplimentul nr. 2 (E/2000/22), anexa VI, paragraful 46.

Aceasta semnifică că statele trebuie să ia toate măsurile necesare, adecvate și rezonabile pentru a împiedica întreprinderile comerciale să provoace sau să contribuie la abuzuri ale drepturilor copiilor. Astfel de măsuri pot include adoptarea legii și reglementărilor, monitorizarea și aplicarea acestora și adoptarea de politici care încadrează modul în care întreprinderile comerciale pot avea impact asupra drepturilor copiilor. Statele trebuie să investigheze, să judece și să remedieze încălcările drepturilor copiilor cauzate sau contribuite de o întreprindere comercială. Prin urmare, un stat este responsabil pentru încălcările drepturilor copiilor cauzate sau contribuite de către întreprinderile comerciale în cazul în care nu a întreprins măsurile necesare, adecvate și rezonabile pentru a preveni și remedia astfel de încălcări sau a colaborat în alt mod sau a tolerat încălcările.

3. Obligația de a îndeplini

29. Obligația de îndeplinire impune statelor să ia măsuri pozitive pentru a facilita, promova și prevedea bucurarea drepturilor copiilor. Aceasta înseamnă că statele trebuie să pună în aplicare măsuri legislative, administrative, bugetare, judiciare, promoționale și de altă natură în conformitate cu articolul 4 referitor la activitățile comerciale care au un impact asupra drepturilor copiilor. Astfel de măsuri ar trebui să asigure cel mai bun mediu pentru realizarea deplină a Convenției și a protocoalelor opționale la aceasta. Pentru a îndeplini această obligație, statele ar trebui să ofere medii juridice și de reglementare stabile și previzibile, care să permită întreprinderilor să respecte drepturile copiilor. Aceasta include legi și standarde clare și bine aplicate privind munca, ocuparea forței de muncă, sănătatea și siguranța, mediul, anticorupția, utilizarea terenurilor și impozitarea, care sunt conforme cu Convenția și cu Protocoalele opționale ale acesteia. Include, de asemenea, legislația și politicile menite să creeze egalitate de șanse și tratament în ocuparea forței de muncă; măsuri pentru promovarea formării profesionale și a muncii decente și pentru creșterea nivelului de trai; și politici favorabile promovării întreprinderilor mici și mijlocii. Statele ar trebui să pună în aplicare măsuri pentru a promova cunoașterea și înțelegerea Convenției și a protocoalelor opționale ale acesteia în cadrul departamentelor guvernamentale, agențiilor și altor instituții de stat care modelează practicile comerciale și să încurajeze o cultură în afaceri care să respecte drepturile copiilor.

4. Remedii și despăgubire

30. Statele au obligația de a oferi remedii efective și despăgubiri pentru încălcările drepturilor copilului, inclusiv de către terți, cum ar fi întreprinderile comerciale. Comitetul afirmă în comentariul său general nr. 5 că, pentru ca drepturile să aibă sens, trebuie să existe remedii eficiente pentru remedierea încălcărilor.¹¹ Mai multe dispoziții din convenție solicită sancțiuni, despăgubiri, acțiuni judiciare și măsuri pentru promovarea recuperării după prejudiciul cauzat sau contribuit de către terți.¹² Respectarea acestei obligații presupune instituirea unor mecanisme sensibile la copii - penale, civile sau administrative - care sunt cunoscute de copii și de reprezentanții acestora, care sunt prompte, disponibile cu adevărat și accesibile și care asigură o reparație adecvată pentru prejudiciul suferit. Agențiile cu puteri de supraveghere relevante pentru drepturile copiilor, inclusiv inspectoratele de muncă, educație și sănătate și securitate, tribunalele de mediu, autoritățile fiscale, instituțiile naționale pentru drepturile omului și organismele care se concentrează pe egalitatea în sectorul de afaceri pot juca, de asemenea, un rol în furnizarea de remedii. Aceste agenții pot investiga și monitoriza proactiv abuzurile și pot avea, de asemenea, puteri de reglementare care să le permită să impună sancțiuni administrative întreprinderilor care încalcă drepturile copiilor. În toate cazurile, copiii ar trebui să recurgă la justiție independentă și imparțială sau la controlul judiciar al procedurilor administrative.

¹¹ Comentariul general nr. 5 (2003), paragraful 24. Statele ar trebui, de asemenea, să ia în considerare principiile și orientările de bază privind dreptul la o cale de remediere și reparare pentru victimele încălcărilor grave ale dreptului internațional al drepturilor omului și ale încălcărilor grave ale dreptului internațional umanitar adoptate prin rezoluția Adunării Generale 60/147 din 2005.

¹² De exemplu, a se vedea Convenția privind drepturile copilului, art. 32, paragraful 2; 19; și 39.

31. La stabilirea nivelului sau formei de reparație, mecanismele ar trebui să ia în considerare faptul că copiii pot fi mai vulnerabili la efectele abuzului de drepturi decât adulții și că efectele pot fi ireversibile și pot duce la daune pe tot parcursul vieții. De asemenea, acestea ar trebui să țină seama de natura în evoluție a dezvoltării și capacităților copiilor, iar reparația ar trebui să fie în timp util pentru a limita daunele continue și viitoare ale copilului sau copiilor afectați; de exemplu, dacă copiii sunt identificați drept victime ale poluării mediului, ar trebui luate măsuri imediate de către toate părțile relevante pentru a preveni daune ulterioare sănătății și dezvoltării copiilor și pentru a repara orice daune produse. Statele ar trebui să ofere asistență medicală și psihologică, sprijin juridic și măsuri de reabilitare copiilor care sunt victime ale abuzurilor și violenței cauzate sau contribuite de către actorii din afaceri. De asemenea, aceștia ar trebui să garanteze nerecuperarea abuzului prin, de exemplu, reforma legislației și politicii relevante și aplicarea acestora, inclusiv urmărirea penală și sancționarea actorilor economici implicați.

V. Obligațiile statului în contexte specifice

32. Activitățile și operațiunile comerciale pot avea impact asupra unei game largi de drepturi ale copiilor. Cu toate acestea, Comitetul a identificat următoarele contexte specifice, neexhaustive, în care impactul întreprinderilor comerciale poate fi semnificativ și în care cadrele juridice și instituționale ale statelor sunt adesea insuficiente, ineficiente sau sub presiune.

A. Prestarea serviciilor pentru respectarea drepturilor copiilor

33. Întreprinderile comerciale și organizațiile non-profit pot juca un rol în furnizarea și gestionarea serviciilor, cum ar fi apa curată, canalizarea, educația, transportul, sănătatea, îngrijirea alternativă, energia, securitatea și instalațiile de detenție, care sunt esențiale pentru respectarea drepturilor copiilor. Comitetul nu prescrie forma de prestare a acestor servicii, dar este important să subliniem că statele nu sunt scutite de obligațiile care le revin în temeiul Convenției atunci când externalizează sau privatizează servicii care au impact asupra îndeplinirii drepturilor copiilor.

34. Statele trebuie să adopte măsuri specifice care să țină seama de implicarea sectorului privat în furnizarea de servicii pentru a se asigura că drepturile enumerate în Convenție nu sunt compromise.¹³ Ei au obligația de a stabili standarde în conformitate cu Convenția și de a le monitoriza îndeaproape. Supravegherea, inspecția și monitorizarea inadecvate a acestor organisme pot duce la încălcări grave ale drepturilor copiilor, cum ar fi violența, exploatarea și neglijarea. Aceștia trebuie să se asigure că o astfel de prevedere nu amenință accesul copiilor la servicii pe baza unor criterii discriminatorii, în special în conformitate cu principiul protecției împotriva discriminării și că, pentru toate sectoarele de servicii, copiii au acces la un organism independent de monitorizare, mecanisme de plângere și, acolo unde este relevant, la recurs judiciar care le poate oferi căi de atac eficiente în caz de încălcare. Comitetul recomandă să existe un mecanism sau un proces permanent de monitorizare care să asigure faptul că toți furnizorii de servicii nestatale au în vigoare și aplică politici, programe și proceduri care sunt conforme cu Convenția.

B. Economia informală

35. Economia informală angajează o parte importantă a populației active din multe țări și contribuie semnificativ la produsul național brut. Cu toate acestea, drepturile copiilor pot fi deosebit de expuse riscului în urma activităților comerciale care au loc în afara cadrelor legale și instituționale care reglementează și protejează drepturile. De exemplu, produsele fabricate sau manipulate în acest context, cum ar fi jucăriile, articolele de îmbrăcăminte sau produsele alimentare, pot fi nesănătoase și

/ sau nesigure pentru copii. De asemenea, un număr concentrat de copii se găsește adesea în zone ascunse de muncă informală, cum ar fi întreprinderile familiale mici, sectoarele agricol și hotelier.

¹³ A se vedea Comitetul pentru Drepturile Copilului, raportul sesiunii a 31-a, CRC/C/121, anexa II.

O astfel de muncă implică în mod frecvent un statut de muncă precară, remunerație scăzută, neregulată sau deloc, riscuri pentru sănătate, lipsa securității sociale, libertate limitată de asociere și protecție inadecvată împotriva discriminării, violenței sau exploatării. Poate împiedica copiii să meargă la școală, să facă sarcini școlare și să se odihnească și să se joace adecvat, încălcând eventual articolele 28, 29 și 31 din Convenție. Mai mult, părinții sau îngrijitorii care lucrează în economia informală trebuie adesea să lucreze ore lungi pentru a obține câștiguri la nivel de subzistență, limitându-și astfel în mod serios oportunitățile de a-și exercita responsabilitățile părintești sau de a îngriji copiii care le revin.¹⁴

36. Statele ar trebui să pună în aplicare măsuri pentru a se asigura că activitățile de afaceri se desfășoară în cadrul legal și instituțional adecvat în toate circumstanțele, indiferent de dimensiunea sau sectorul economiei, astfel încât drepturile copiilor să poată fi recunoscute și protejate în mod clar. Astfel de măsuri pot include: creșterea gradului de conștientizare, efectuarea de cercetări și colectarea de date cu privire la impactul economiei informale asupra drepturilor copiilor, sprijinirea creării de locuri de muncă decente care să asigure salarii adecvate părinților care lucrează sau îngrijitorilor; implementarea legilor clare și previzibile privind utilizarea terenului; îmbunătățirea asigurării protecției sociale familiilor cu venituri mici; și sprijinirea întreprinderilor din sectorul informal prin furnizarea de formare profesională, facilități de înregistrare, servicii de credit și bancare eficiente și flexibile, aranjamente fiscale adecvate și acces la piețe, printre altele.

37. Statele trebuie să reglementeze condițiile de muncă și să asigure garanții pentru a proteja copiii de exploatarea economică și de munca periculoasă sau care interferează cu educația lor sau le dăunează sănătății sau dezvoltării fizice, mentale, spirituale, morale sau sociale. O astfel de muncă se găsește adesea, deși nu exclusiv, în cadrul economiilor informale și familiale. Prin urmare, statelor li se cere să proiecteze și să pună în aplicare programe destinate să ajungă la întreprinderi în aceste contexte, inclusiv prin aplicarea standardelor internaționale privind vârsta legală minimă pentru muncă și condițiile adecvate de muncă, investind în educație și formare profesională și oferind sprijin pentru tranziția satisfăcătoare a copiilor în lumea muncii. Statele ar trebui să se asigure că politicile sociale și de protecție a copilului ajung la toate, în special familiile din economia informală.

C. Drepturile copiilor și operațiunile globale de afaceri

38. Întreprinderile comerciale operează din ce în ce mai mult la scară globală prin rețele complexe de filiale, contractori, furnizori și asocieri în participație. Impactul acestora asupra drepturilor copiilor, indiferent dacă este pozitiv sau negativ, este rareori rezultatul acțiunii sau omisiunii unei singure unități de afaceri, indiferent dacă este vorba de compania mamă, filială, contractant, furnizor sau altele. În schimb, poate implica o legătură sau o participare între unități comerciale situate în jurisdicții diferite. De exemplu, furnizorii pot fi implicați în utilizarea muncii copiilor, filialele pot fi implicate în deposedarea terenurilor, iar contractanții sau licențiații pot fi implicați în comercializarea de bunuri și servicii dăunătoare copiilor. Există dificultăți deosebite pentru state în îndeplinirea obligațiilor lor de a respecta, proteja și îndeplini drepturile copilului în acest context datorită, printre altele, faptului că întreprinderile comerciale sunt adesea entități separate din punct de vedere juridic situate în jurisdicții diferite chiar și atunci când funcționează ca o unitate economică care își are centrul de activitate, înregistrare și/sau domiciliu într-o țară (statul de origine) și este operațională în altă țară (statul gazdă).

39. Conform Convenției, statele au obligația de a respecta și asigura drepturile copiilor în jurisdicția lor. Convenția nu limitează jurisdicția unui stat la „teritoriu”. În conformitate cu dreptul internațional, Comitetul a îndemnat anterior statele să protejeze drepturile copiilor care ar putea fi

dincolo de granițele lor teritoriale. De asemenea, a subliniat că obligațiile statului în temeiul convenției și al protocoalelor opționale la aceasta se aplică fiecărui copil pe teritoriul unui stat și tuturor copiilor supuși jurisdicției unui stat.¹⁵

¹⁴ A se vedea comentariul general nr. 5, paragraful 44.

¹⁵ Comentariu general nr. 6 (2005) privind tratamentul copiilor neînsoțiți și separați în afara țării lor de origine, Înregistrările oficiale ale Adunării Generale, sesiunea a 61-a, Suplimentul nr. 41 (A/61/41), anexa II, paragraful 12.

40. Obligațiile extrateritoriale sunt, de asemenea, menționate în mod explicit în Protocolul opțional privind vânzarea copiilor, prostituția copiilor și pornografia infantilă. Articolul 3 paragraful 1 prevede că fiecare stat se asigură că, cel puțin, infracțiunile prevăzute de acesta sunt acoperite în totalitate de legislația sa penală, indiferent dacă aceste infracțiuni sunt comise pe plan intern sau transnațional. Conform articolului 3 paragraful 4 din Protocolul opțional cu privire la vânzarea copiilor, prostituția copiilor și pornografia infantilă, răspunderea pentru aceste infracțiuni, fie că este penală, civilă sau administrativă, ar trebui stabilită pentru persoanele juridice, inclusiv întreprinderile comerciale. Această abordare este în concordanță cu alte tratate și instrumente privind drepturile omului care impun statelor obligații de a stabili jurisdicția penală asupra cetățenilor în ceea ce privește domenii precum complicitatea la tortură, dispariția forțată și apartheidul, indiferent de locul în care este comis abuzul și fapta care constituie complicitate.

41. Statele au obligațiile de a se angaja în cooperare internațională pentru realizarea drepturilor copiilor dincolo de granițele lor teritoriale. Preambulul și dispozițiile Convenției se referă în mod consecvent la „importanța cooperării internaționale pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale copiilor din fiecare țară, în special în țările în curs de dezvoltare”.¹⁶ Comentariul general nr. 5 subliniază că „punerea în aplicare a Convenției este un exercițiu de cooperare pentru statele lumii”.¹⁷ Ca atare, realizarea deplină a drepturilor copiilor în temeiul Convenției este în parte o funcție a modului în care statele interacționează. În plus, Comitetul subliniază că Convenția a fost ratificată aproape universal; astfel, realizarea dispozițiilor sale ar trebui să fie o preocupare majoră și egală atât pentru statele gazdă, cât și pentru cele de origine ale întreprinderilor de afaceri.

42. Statele gazdă au responsabilitatea principală de a respecta, proteja și îndeplini drepturile copiilor din jurisdicția lor. Aceștia trebuie să se asigure că toate întreprinderile comerciale, inclusiv corporațiile transnaționale care își desfășoară activitatea în interiorul granițelor lor, sunt reglementate în mod adecvat într-un cadru juridic și instituțional care să asigure că acestea nu au un impact negativ asupra drepturilor copilului și/sau de asistență și încălcări favorabile în jurisdicțiile străine.

43. Statele de origine au, de asemenea, obligații, care decurg din Convenție și din protocoalele opționale ale acesteia, de a respecta, proteja și îndeplini drepturile copiilor în contextul activităților și operațiunilor extrateritoriale ale întreprinderilor, cu condiția să existe o legătură rezonabilă între stat și conduită îngrijorat. Există o legătură rezonabilă atunci când o întreprindere comercială își are centrul de activitate, este înregistrată sau domiciliată sau își are sediul principal de activitate sau activități comerciale substanțiale în statul în cauză.¹⁸ Atunci când adoptă măsuri pentru îndeplinirea acestei obligații, statele nu trebuie să încalce Carta Organizației Națiunilor Unite și dreptul internațional general și nici să diminueze obligațiile statului gazdă în temeiul Convenției.

44. Statele ar trebui să permită accesul la mecanisme judiciare și nejudiciare eficiente pentru a oferi remedii copiilor și familiilor acestora ale căror drepturi au fost încălcate de către întreprinderi în mod extrateritorial atunci când există o legătură rezonabilă între stat și comportamentul în cauză. Mai mult, statele ar trebui să ofere asistență internațională și cooperare cu investigațiile și executarea procedurilor în alte state.

45. Măsurile pentru prevenirea încălcării drepturilor copiilor de către întreprinderile comerciale atunci când își desfășoară activitatea în străinătate includ:

(a) condiționarea accesului la finanțele publice și la alte forme de sprijin public, cum ar fi asigurările, de o afacere care desfășoară un proces de identificare, prevenire sau atenuare a oricărui impact negativ asupra drepturilor copiilor în operațiunile lor de peste mări;

¹⁶ A se vedea Convenția privind drepturile copilului, art. 4; 24, paragraful 4; 28, paragraful 3; 17 și 22, paragraful 2; precum și Protocolul opțional cu privire la vânzarea copiilor, prostituția infantilă și pornografia infantilă, art. 10 și Protocolul opțional privind implicarea copiilor în conflictele armate, art. 10.

¹⁷ Observația generală nr. 5, paragraful 60.

¹⁸ A se vedea Principiile Maastricht privind obligațiile extrateritoriale ale statelor în domeniul drepturilor economice, sociale și culturale, principiul 25 (2012).

(b) Ținând cont de evidența prealabilă a întreprinderilor comerciale cu privire la drepturile copiilor atunci când se decide cu privire la acordarea finanțelor publice și a altor forme de sprijin oficial;

(c) Asigurarea faptului că agențiile de stat cu un rol semnificativ în ceea ce privește afacerile, cum ar fi agențiile de credit la export, iau măsuri pentru a identifica, preveni și atenua orice impact negativ pe care proiectele pe care le susțin ar putea avea asupra drepturilor copiilor înainte de a oferi sprijin companiilor care își desfășoară activitatea în străinătate și stipulează că astfel de agenții nu vor sprijini activitățile care sunt susceptibile de a provoca sau de a contribui la abuzurile asupra drepturilor copiilor.

46. Atât statele de origine, cât și statele gazdă ar trebui să stabilească cadre instituționale și juridice care să permită întreprinderilor să respecte drepturile copiilor în cadrul operațiunilor lor globale. Statele de origine ar trebui să se asigure că există mecanisme eficiente, astfel încât agențiile guvernamentale și instituțiile responsabile de punerea în aplicare a Convenției și a protocoalelor opționale ale acesteia să se coordoneze eficient cu cei responsabili pentru comerț și investiții în străinătate. De asemenea, aceștia ar trebui să își dezvolte capacitățile, astfel încât agențiile de asistență pentru dezvoltare și misiunile de peste mări care sunt responsabile de promovarea comerțului să poată integra problemele de afaceri în dialogurile bilaterale privind drepturile omului, inclusiv drepturile copiilor, cu guvernele străine. Statele care aderă la Orientările OECD pentru întreprinderi multinaționale ar trebui să sprijine punctele lor de contact naționale în furnizarea de mediere și conciliere pentru problemele care apar extrateritorial, asigurându-se că dispun de resurse adecvate, independente și mandatate pentru a asigura respectarea drepturilor copiilor în contextul afacerilor probleme. Recomandările emise de organisme precum punctele de contact naționale ale OCDE ar trebui să aibă un efect adecvat.

D. Organizații internaționale

47. Toate statele sunt invitate, în temeiul articolului 4 din Convenție, să coopereze direct la realizarea drepturilor din Convenție prin cooperare internațională și prin apartenența lor la organizații internaționale. În contextul activităților de afaceri, aceste organizații internaționale includ instituții internaționale de dezvoltare, finanțe și comerț, precum Grupul Băncii Mondiale, Fondul Monetar Internațional și Organizația Mondială a Comerțului și altele cu un domeniu regional, în care statele acționează colectiv. Statele trebuie să își respecte obligațiile care le revin în temeiul convenției și al protocoalelor opționale la aceasta atunci când acționează ca membri ai unor astfel de organizații și nu ar trebui să accepte împrumuturi de la organizații internaționale sau să fie de acord cu condițiile stabilite de astfel de organizații, în cazul în care aceste împrumuturi sau politici ar putea rezulta în încălcarea drepturilor copiilor. Statele își păstrează, de asemenea, obligațiile în domeniul cooperării pentru dezvoltare și ar trebui să se asigure că politicile și programele de cooperare sunt concepute și puse în aplicare în conformitate cu convenția și cu protocoalele opționale ale acesteia.

48. Un stat angajat cu organizații internaționale de dezvoltare, finanțe și comerț trebuie să ia toate acțiunile și măsurile rezonabile pentru a se asigura că aceste organizații acționează în conformitate cu convenția și cu protocoalele opționale la aceasta în luarea deciziilor și operațiunile lor, precum și atunci când intră în acorduri sau stabilirea de orientări relevante pentru sectorul de afaceri. Astfel de acțiuni și măsuri ar trebui să depășească eradicarea muncii copiilor și să includă realizarea deplină a tuturor drepturilor copiilor. Organizațiile internaționale ar trebui să aibă standarde și proceduri pentru

a evalua riscul de dăunare a copiilor împreună cu noi proiecte și să ia măsuri pentru a atenua riscurile unor astfel de daune. Aceste organizații ar trebui să instituie proceduri și mecanisme pentru a identifica, aborda și remedia încălcările drepturilor copiilor în conformitate cu standardele internaționale existente, inclusiv atunci când sunt comise sau rezultă din activități ale întreprinderilor legate sau finanțate de acestea.

E. Situație de urgență și conflict

49. Există provocări deosebite atât pentru statele gazdă, cât și pentru cele de origine, în îndeplinirea obligațiilor lor de a respecta, proteja și îndeplini drepturile copilului atunci când întreprinderile își desfășoară activitatea în situații în care instituțiile de protecție nu funcționează corespunzător din cauza conflictului, a dezastrului sau a defalcării ordinii sociale sau juridice. Este important să subliniem că Convenția și Protocoalele Opționale ale acesteia se aplică în orice moment și că nu există dispoziții care să permită derogarea de la dispozițiile acestora în caz de urgență.

50. În astfel de contexte, poate exista un risc mai mare de utilizare a muncii copiilor de către întreprinderile comerciale (inclusiv în cadrul lanțurilor de aprovizionare și al filialelor), a utilizării copiilor soldați sau a corupției și evaziunii fiscale. Având în vedere riscurile sporite, statele de origine ar trebui să solicite întreprinderilor care operează în situații de urgență și conflict să întreprindă o verificare prealabilă strictă în materie de drepturi ale copilului, adaptată la dimensiunea și activitățile lor. Statele de origine ar trebui, de asemenea, să elaboreze și să pună în aplicare legi și reglementări care să abordeze riscuri specifice previzibile pentru drepturile copiilor de la întreprinderile comerciale care funcționează la nivel transnațional. Aceasta poate include o cerință de publicare a acțiunilor întreprinse pentru a se asigura că operațiunile companiilor nu contribuie la încălcări grave ale drepturilor copiilor și o interdicție privind vânzarea sau transferul de arme și alte forme de asistență militară atunci când destinația finală este o țară în care se știe că copiii pot fi recrutați sau pot fi recrutați sau folosiți în ostilități.

51. Un stat de origine ar trebui să ofere întreprinderilor informații actuale, exacte și cuprinzătoare despre contextul drepturilor locale ale copiilor atunci când acestea operează sau intenționează să opereze în zone afectate de conflicte sau urgențe. O astfel de îndrumare ar trebui să sublinieze faptul că companiile au responsabilități identice de a respecta drepturile copiilor în astfel de situații, așa cum fac în altă parte. Copiii pot fi afectați de violență, inclusiv abuz sau exploatare sexuală, trafic de copii și violență bazată pe gen în zonele de conflict și acest lucru trebuie recunoscut de către state atunci când oferă îndrumări întreprinderilor.

52. Obligațiile statelor gazdă și ale statului de origine în temeiul dispozițiilor relevante ale convenției ar trebui subliniate atunci când afacerea își desfășoară activitatea în zone afectate de conflicte: articolul 38 impune respectarea normelor dreptului internațional umanitar, articolul 39 obligă statele să asigure recuperarea psihologică adecvată și reintegrarea socială și Protocolul opțional privind implicarea copiilor în conflictele armate conține prevederi privind recrutarea copiilor în forțele armate sub 18 ani. Atunci când își desfășoară activitatea în zone afectate de conflicte, întreprinderile comerciale pot angaja companii private de securitate și pot risca să fie implicate în încălcări precum exploatarea și/sau utilizarea violenței împotriva copiilor în timpul protecției instalațiilor sau a altor operațiuni. Pentru a preveni acest lucru, atât statele de origine, cât și statele gazdă ar trebui să introducă și să aplice legislația națională care include o interdicție specifică pentru astfel de companii de a recruta copii sau de a le folosi în ostilități; cerințe pentru măsuri eficiente de protejare a copiilor împotriva violenței și exploatării; și mecanisme pentru responsabilizarea personalului pentru abuzurile asupra drepturilor copiilor.

VI. Cadrul de implementare

A. Măsuri legislative, de reglementare și de executare

1. Legislație și reglementare

53. Legislația și reglementarea sunt instrumente esențiale pentru a se asigura că activitățile și operațiunile întreprinderilor comerciale nu afectează negativ sau încalcă drepturile copilului. Statele ar trebui să adopte legislație care să aplice drepturile copilului de către terți și să ofere un mediu legal și de reglementare clar și previzibil care să permită întreprinderilor comerciale să respecte drepturile copiilor. Pentru a-și îndeplini obligația de a adopta măsuri legislative și de reglementare adecvate și rezonabile pentru a se asigura că întreprinderile comerciale nu încalcă drepturile copiilor, statele vor trebui să adune date, dovezi și cercetări pentru identificarea anumitor sectoare de activitate care le preocupă.

54. În conformitate cu articolul 18 paragraful 3 din Convenție, statele ar trebui să creeze condiții de angajare în cadrul întreprinderilor comerciale care să asiste părinții care lucrează și îngrijitorii în îndeplinirea responsabilităților față de copiii în grija lor, cum ar fi: introducerea unor politici la locul de muncă prietenoase cu familia; inclusiv concediul parental; susține și facilitează alăptarea; acces la servicii de îngrijire a copiilor de calitate; plata salariilor suficiente pentru un nivel de trai adecvat; protecția împotriva discriminării și violenței la locul de muncă; și, securitate și siguranță la locul de muncă.

55. Sistemele de impozitare ineficiente, corupția și gestionarea necorespunzătoare a veniturilor guvernamentale provenite, printre altele, din întreprinderile de stat și din impozitul pe profit, pot limita resursele disponibile pentru îndeplinirea drepturilor copiilor în conformitate cu articolul 4 din Convenție. În plus față de orice obligații existente în temeiul instrumentelor anticorupție și antifurt¹⁹, statele ar trebui să elaboreze și să pună în aplicare legi și reglementări eficiente pentru a obține și gestiona fluxurile de venituri din toate sursele, asigurând transparență, responsabilitate și echitate.

56. Statele ar trebui să pună în aplicare articolul 32 din Convenție pentru a asigura interzicerea exploatării economice și a muncii periculoase pentru copii. Unii copii depășesc vârsta minimă de muncă, în conformitate cu standardele internaționale și, prin urmare, pot lucra în mod legitim ca angajați, în timp ce trebuie să fie protejați, de exemplu, de munca periculoasă pentru sănătatea, siguranța sau dezvoltarea lor morală și asigurându-se că drepturile lor la educație, dezvoltare și recreere sunt promovate și protejate.²⁰ Statele trebuie să stabilească o vârstă minimă pentru angajare; reglementează în mod corespunzător orele și condițiile de lucru; și să stabilească sancțiuni pentru aplicarea efectivă a articolului 32. Aceștia trebuie să aibă la dispoziție sisteme și capacități funcționale de inspecție și aplicare a muncii.²¹ Statele ar trebui, de asemenea, să ratifice și să adopte în dreptul intern ambele convenții fundamentale ale OIM referitoare la munca copiilor. Conform articolului 39, statele vor lua toate măsurile ccorespunzătoare pentru a facilita recuperarea fizică și psihologică și reintegrarea socială a copilului victimă a unei forme de violență, neglijare, exploatare sau abuz, inclusiv exploatarea economică.

57. Statele trebuie, de asemenea, să pună în aplicare și să aplice standardele convenite la nivel internațional privind drepturile, sănătatea și afacerile copiilor, inclusiv Convenția-cadru a Organizației Mondiale a Sănătății privind controlul tutunului și Codul internațional de comercializare a înlocuitorilor laptelui matern și rezoluțiile relevante ale Adunării Mondiale a Sănătății. Comitetul este conștient de faptul că activitățile și operațiunile din sectorul farmaceutic pot avea un impact profund asupra sănătății copiilor. Companiile farmaceutice ar trebui încurajate să îmbunătățească accesul, disponibilitatea, acceptabilitatea și calitatea medicamentelor pentru copii, luând în considerare orientările existente.²² În plus, drepturile de proprietate intelectuală ar trebui aplicate în moduri care promovează accesibilitatea medicamentelor.²³

²⁰ A se vedea comentariul general nr. 17 (2013) privind dreptul copilului la odihnă, timp liber, joacă, activități recreative, viață culturală și arte (art. 31), care urmează să apară.

²¹ Convențiile OIM nr. 182 (1999) privind interzicerea și acțiunea imediată pentru eliminarea celor mai grave forme de muncă a copiilor și 138 (1973) privind vârsta minimă de angajare în muncă.

²² Liniile directe privind drepturile omului pentru companiile farmaceutice în legătură cu accesul la medicamente; Rezoluția 15/22 a Consiliului Drepturilor Omului.

²³ A se vedea comentariul general nr. 15, paragraful 82; Organizația Mondială a Comerțului, Declarație privind Acordul TRIPS și Sănătate Publică, WT/MIN (01)/DEC/2.

58. Industria mass-media, inclusiv a industriei de publicitate și marketing, poate avea efecte pozitive, precum și negative asupra drepturilor copiilor. Conform articolului 17 al Convenției, statele au obligațiile de a încuraja mass-media, inclusiv mass-media privată, să disemineze informații și materiale de interes social și cultural pentru copii, de exemplu în ceea ce privește stilurile de viață sănătoase. Mass-media trebuie reglementată corespunzător pentru a proteja copiii de informațiile dăunătoare, în special materialele pornografice și materialele care descriu sau întăresc violența, discriminarea și imaginile sexualizate ale copiilor, recunoscând în același timp dreptul copiilor la informație și libertatea de exprimare. Statele ar trebui să încurajeze mass-media să elaboreze orientări pentru a asigura respectarea deplină a drepturilor copilului, inclusiv protecția acestora împotriva violenței și a reprezentărilor care perpetuează discriminarea, în toate mediile de acoperire. Statele ar trebui să stabilească excepții privind drepturile de autor care să permită reproducerea cărților și a altor publicații tipărite în formate accesibile copiilor cu deficiențe de vedere sau de altă natură.

59. Copiii pot considera marketingul și reclamele care sunt transmise prin mass-media drept veridice și imparțiale și, prin urmare, pot consuma și utiliza produse dăunătoare. Publicitatea și marketingul pot avea, de asemenea, o influență puternică asupra stimei de sine a copiilor, de exemplu atunci când portretizează imagini corporale nerealiste. Statele ar trebui să se asigure că marketingul și publicitatea nu au impact negativ asupra drepturilor copiilor, adoptând reglementări adecvate și încurajând întreprinderile comerciale să respecte codurile de conduită și să utilizeze etichetarea și informațiile clare și exacte ale produselor, care să permită părinților și copiilor să ia decizii informate ale consumatorilor.

60. Mass-media digitală este de o preocupare deosebită, deoarece mulți copii pot fi utilizatori ai internetului, dar pot deveni și victime ale violenței, cum ar fi agresiunea cibernetică, îngrijirea cibernetică, traficul sau abuzul sexual și exploatarea prin internet. Deși companiile nu pot fi implicate direct în astfel de fapte penale, ele pot fi complici la aceste încălcări prin acțiunile lor; de exemplu, turismul sexual pentru copii poate fi facilitat de agențiile de turism care operează pe internet, deoarece acestea permit schimbul de informații și planificarea activităților de turism sexual. Pornografia infantilă poate fi facilitată indirect de către companiile de internet și furnizorii de carduri de credit. Pe lângă îndeplinirea obligațiilor care le revin în temeiul Protocolului opțional privind vânzarea copiilor, prostituția infantilă și pornografia infantilă, statele ar trebui să ofere copiilor informații adecvate vârstei cu privire la siguranța legată de internet, astfel încât să poată gestiona riscurile și să știe unde să meargă pentru ajutor. Aceștia ar trebui să se coordoneze cu industria tehnologiei informației și comunicațiilor, astfel încât aceasta să dezvolte și să pună în aplicare măsuri adecvate pentru a proteja copiii de material violent și inadecvat.

2. Măsuri de executare

61. În general, lipsa de punere în aplicare sau aplicarea slabă a legilor care reglementează afacerile sunt cele mai critice probleme pentru copii. Există o serie de măsuri pe care statele ar trebui să le utilizeze pentru a asigura punerea în aplicare și aplicarea eficiente, inclusiv:

(a) Consolidarea agențiilor de reglementare responsabile de supravegherea standardelor relevante pentru drepturile copiilor, cum ar fi sănătatea și siguranța, drepturile consumatorilor, educația, mediul, munca și publicitatea și marketingul, astfel încât acestea să aibă puteri și resurse suficiente pentru a monitoriza și a investiga plângerile și pentru a să ofere și să aplice remedii pentru abuzurile de drepturi ale copiilor;

(b) Diseminarea legilor și reglementărilor cu privire la drepturile și afacerile copiilor către părțile interesate, inclusiv pentru copii și întreprinderi comerciale;

(c) Instruirea judecătorilor și a altor funcționari administrativi, precum și a avocaților și a furnizorilor de asistență juridică pentru a asigura aplicarea corectă a Convenției și a protocoalelor sale privind drepturile afacerilor și ale copiilor, standardele internaționale ale drepturilor omului și legislația națională relevantă și pentru a promova dezvoltarea jurisprudenței naționale ; și

(d) Furnizarea remediilor eficiente prin mecanisme judiciare sau nejudiciare și acces efectiv la justiție.

3. Drepturile copiilor și analiza legală de către întreprinderi

62. Pentru a-și îndeplini obligația de a adopta măsuri pentru a se asigura că întreprinderile comerciale respectă drepturile copiilor, statele ar trebui să solicite întreprinderilor să întreprindă analiza legală privind drepturile copilului. Acest lucru se va asigura că întreprinderile de afaceri identifică, previn și diminuează impactul lor asupra drepturilor copiilor, inclusiv în relațiile lor de afaceri și în cadrul operațiunilor globale.²⁴ În cazul în care există un risc ridicat ca întreprinderile comerciale să fie implicate în încălcări ale drepturilor copiilor din cauza naturii operațiunilor lor sau a contextelor lor de funcționare, statele ar trebui să solicite un proces mai strict de analiză legală și un sistem de monitorizare eficient.

63. În cazul în care analiza cu privire la drepturile copilului este inclusă într-un proces mai general de analiză cu privire la drepturile omului, este imperativ ca dispozițiile Convenției și ale Protocoalelor Opționale ale acesteia să influențeze deciziile. Orice plan de acțiune și măsuri pentru prevenirea și/sau remedierea abuzurilor asupra drepturilor omului trebuie să aibă o atenție specială pentru impactul diferențiat asupra copiilor.

64. Statele ar trebui să dea exemplul, cerând tuturor întreprinderilor de stat să întreprindă analiza privind drepturile copilului și să comunice public rapoartele lor despre impactul lor asupra drepturilor copilului, inclusiv raportarea periodică. Statele ar trebui să acorde asistență și servicii publice, cum ar fi cele furnizate de o agenție de credit la export, finanțarea dezvoltării și asigurarea pentru investiții, condiționate de întreprinderile care efectuează analiza legală privind drepturile copilului.

65. Ca parte a analizei privind drepturile copilului, întreprinderile mari ar trebui încurajate și, după caz, obligate să își facă publice eforturile pentru a aborda impactul asupra drepturilor copilului. O astfel de comunicare ar trebui să fie disponibilă, eficientă și comparabilă între întreprinderi și să abordeze măsurile luate de către întreprinderi pentru a atenua efectele adverse potențiale și reale pentru copii cauzate de activitățile lor. Întreprinderilor comerciale ar trebui să li se solicite să publice acțiunile întreprinse pentru a se asigura că bunurile și serviciile pe care le produc sau le comercializează nu implică încălcări grave ale drepturilor copiilor, precum sclavia sau munca forțată. În cazul în care raportarea este obligatorie, statele ar trebui să instituie mecanisme de verificare și aplicare pentru a asigura conformitatea. Statele pot sprijini raportarea prin crearea de instrumente de referință și recunoaștere a performanțelor bune în ceea ce privește drepturile copiilor.

B. Măsuri de remediere

66. Copiilor le este greu să acceseze sistemul de justiție pentru a căuta remedii eficiente pentru abuzuri sau încălcări ale drepturilor lor atunci când sunt implicate întreprinderi comerciale. Copiilor

le poate lipsi statutul legal, ceea ce îi împiedică să urmărească o cerere; copiilor și familiilor lor le lipsește adesea cunoștințele despre drepturile lor și despre mecanismele și procedurile de care dispun pentru a solicita despăgubiri sau poate că le lipsește încrederea în sistemul de justiție. Statele nu pot investiga întotdeauna încălcările legilor penale, civile sau administrative comise de întreprinderi. Există mari dezechilibre de putere între copii și afaceri și, adesea, costuri prohibitive implicate în litigiile împotriva companiilor, precum și dificultăți în asigurarea reprezentării legale. Cazurile care implică afaceri sunt soluționate frecvent în afara instanței și în absența unui corp de jurisprudență dezvoltată; copiii și familiile lor din jurisdicțiile în care precedentele judiciare sunt persuasive pot fi mai susceptibile de a renunța la soluționarea litigiilor, având în vedere incertitudinea în legătură cu rezultatul.

²⁴ A se vedea UNICEF, Salvați copiii și Pactul global, drepturile copiilor și principiile de afaceri (2011).

67. Există dificultăți deosebite în obținerea remedierii pentru abuzurile care apar în contextul operațiunilor globale ale întreprinderilor. Filialele sau altele pot să nu aibă asigurare sau să aibă răspundere limitată; modul în care corporațiile transnaționale sunt structurate în entități separate poate face dificilă identificarea și atribuirea responsabilității juridice fiecărei unități; accesul la informații și dovezi localizate în diferite țări poate fi problematic atunci când construiți și apărați o cerere; asistența juridică poate fi dificil de obținut în jurisdicții străine și pot fi folosite diverse obstacole legale și procedurale pentru a înlătura revendicările extrateritoriale.

68. Statele ar trebui să își concentreze atenția asupra înlăturării barierelor sociale, economice și juridice, astfel încât copiii să poată avea, în practică, acces la mecanisme judiciare eficiente fără discriminare de niciun fel. Copiilor și reprezentanților lor trebuie să li se ofere informații despre remedii prin, de exemplu, programa școlară, centrele de tineret sau programele comunitare. Ar trebui să li se permită să inițieze proceduri în sine și să aibă acces la asistență judiciară și la sprijinul avocaților și al furnizorilor de asistență juridică pentru a introduce dosare împotriva întreprinderilor pentru a asigura egalitatea armelor. Statele care nu au deja dispoziții pentru reclamații colective, precum acțiuni colective și litigii de interes public, ar trebui să le introducă ca un mijloc de creștere a accesibilității instanțelor pentru un număr mare de copii afectați în mod similar de acțiuni comerciale. Este posibil ca statele să fie nevoite să ofere asistență specială copiilor care se confruntă cu obstacole în calea accesului la justiție, de exemplu din cauza limbajului sau a dizabilității sau pentru că sunt foarte tineri.

69. Vârsta nu ar trebui să fie o barieră în calea dreptului copilului de a participa pe deplin la procesul de justiție. În mod similar, ar trebui elaborate aranjamente speciale pentru copiii victime și martori, atât în procedurile civile, cât și în cele penale, în conformitate cu comentariul general nr. 12. al Comitetului. Mai mult, statele ar trebui să pună în aplicare liniile directoare privind justiția în chestiuni care implică copiii victime și martorii crimei.²⁵ Confidențialitatea și confidențialitatea trebuie respectate, iar copiii trebuie să fie informați cu privire la progresele realizate în toate etapele procesului, acordând importanța cuvenită maturității copilului și a oricăror dificultăți de vorbire, limbaj sau comunicare pe care le-ar putea avea.

70. Protocolul opțional privind vânzarea copiilor, prostituția infantilă și pornografia infantilă impune statelor să adopte legislație penală care se aplică și persoanelor juridice, inclusiv întreprinderilor comerciale. Statele ar trebui să ia în considerare adoptarea răspunderii juridice penale - sau a unei alte forme de răspundere juridică cu efect de descurajare egal - pentru persoanele juridice, inclusiv întreprinderile comerciale, în cazurile referitoare la încălcări grave ale drepturilor copilului, cum ar fi munca forțată. Tribunalele naționale ar trebui să aibă jurisdicție asupra acestor încălcări grave, în conformitate cu regulile de competență acceptate.

71. Mecanismele nejudiciare, cum ar fi medierea, concilierea și arbitrajul, pot fi alternative utile pentru soluționarea litigiilor privind copiii și întreprinderile. Acestea trebuie să fie disponibile fără a

aduce atingere dreptului la o cale de atac judiciară. Astfel de mecanisme pot juca un rol important alături de procesele judiciare, cu condiția ca acestea să fie în conformitate cu Convenția și cu Protocoloalele Opționale ale acesteia și cu principiile și standardele internaționale de eficacitate, promptitudine și proces echitabil și echitate. Mecanismele de plângere stabilite de întreprinderile comerciale pot oferi soluții flexibile și în timp util și uneori poate fi în interesul copilului ca problemele ridicate cu privire la conduita unei companii să fie rezolvate prin intermediul acestora. Aceste mecanisme ar trebui să urmeze criteriile care includ: accesibilitate, legitimitate, predictibilitate, echitabilitate, compatibilitatea drepturilor, transparență, învățare continuă și dialog.²⁶ În toate cazurile, ar trebui să fie disponibil accesul la instanțe sau controlul judiciar al căilor de atac administrative și la alte proceduri.

²⁵ Adoptat de Consiliul Economic și Social în rezoluția sa 2005/20.

²⁶ Raportul Reprezentantului Special al Secretarului General privind problema drepturilor omului și a corporațiilor transnaționale și a altor întreprinderi comerciale, John Ruggie, Principii directoare privind afacerile și drepturile omului: Implementarea cadrului Națiunilor Unite „Protejați, respectați și remediați”, A/HRC/17/31, principiul director 31.

72. Statele ar trebui să depună toate eforturile pentru a facilita accesul la mecanismele internaționale și regionale ale drepturilor omului, inclusiv Protocolul opțional la Convenția cu privire la drepturile copilului privind o procedură de comunicare, astfel încât un copil individual sau un grup de copii sau alte persoane în numele său, sunt capabili să obțină remedii pentru eșecul statului de a respecta, proteja și îndeplini în mod adecvat drepturile copiilor în legătură cu activitățile și operațiunile comerciale.

C. Măsuri politice

73. Statele ar trebui să încurajeze o cultură de afaceri care să înțeleagă și să respecte pe deplin drepturile copiilor. În acest scop, statele ar trebui să includă problema drepturilor și afacerilor copiilor în contextul general al cadrului politic național pentru punerea în aplicare a Convenției. Aceștia ar trebui să elaboreze îndrumări care să stabilească în mod explicit așteptările guvernului pentru ca întreprinderile comerciale să respecte drepturile copiilor în contextul propriilor activități comerciale, precum și în cadrul relațiilor de afaceri legate de operațiuni, produse sau servicii și activități în străinătate atunci când acestea funcționează transnațional. Aceasta ar trebui să includă implementarea politicilor de toleranță zero pentru violență în toate activitățile și operațiunile comerciale. După cum este necesar, statele ar trebui să semnaleze și să încurajeze aderarea la inițiativele relevante de responsabilitate corporativă.

74. În multe contexte, întreprinderile mici și mijlocii reprezintă o mare parte a economiei și este deosebit de important ca statele să le ofere îndrumări și sprijin personalizate ușor disponibile cu privire la modul de respectare a drepturilor copiilor și respectarea legislației naționale, evitând în același timp sarcini administrative inutile. Statele ar trebui, de asemenea, să încurajeze companiile mai mari să își folosească influența asupra întreprinderilor mici și mijlocii pentru a consolida drepturile copiilor de-a lungul lanțurilor lor valorice.

D. Măsuri de coordonare și monitorizare

1. Coordonare

75. Punerea în aplicare completă a convenției și a protocoalelor opționale ale acesteia necesită o coordonare intersectorială eficientă, între agențiile și departamentele guvernamentale și la diferite niveluri de guvernare, de la local la regional și central.²⁷ De obicei, departamentele și agențiile implicate direct în politicile și practicile de afaceri lucrează separat de departamente și agenții cu responsabilitate directă pentru drepturile copiilor. Statele trebuie să se asigure că organismele guvernamentale, precum și parlamentarii, care modelează legislația și practicile comerciale, sunt conștiente de obligațiile statului cu privire la drepturile copiilor. Aceștia pot solicita informații relevante, instruire și sprijin, astfel încât să fie echipați pentru a asigura respectarea deplină a

Convenției atunci când elaborează legislația și politica și încheie acorduri economice, comerciale și de investiții. Instituțiile naționale pentru drepturile omului pot juca un rol important ca catalizatori pentru conectarea diferitelor departamente guvernamentale preocupate de drepturile copiilor și de afaceri.

2. Monitorizare

76. Statele au obligația de a monitoriza încălcările Convenției și ale protocoalelor opționale la aceasta comise sau la care au contribuit întreprinderile comerciale, inclusiv în operațiunile lor globale. Acest lucru poate fi realizat, de exemplu, prin: culegerea de date care pot fi utilizate pentru identificarea problemelor și informarea politicii; investigarea abuzurilor; colaborarea cu societatea civilă și instituțiile naționale pentru drepturile omului; și responsabilizarea publică a afacerilor prin utilizarea

²⁷ Comentariul general nr. 5, paragraful 37

rapoartelor de afaceri cu privire la impactul lor asupra drepturilor copiilor pentru a le evalua performanța. În special, instituțiile naționale pentru drepturile omului pot fi implicate, de exemplu, în primirea, investigarea și medierea plângerilor privind încălcările; efectuarea de anchete publice cu privire la abuzuri pe scară largă, medierea în situații de conflict și efectuarea de revizuri legislative pentru a asigura conformitatea cu Convenția. Acolo unde este necesar, statele ar trebui să extindă mandatul legislativ al instituțiilor naționale pentru drepturile omului pentru a se adapta drepturilor și afacerilor copiilor.

77. Când statele elaborează strategii naționale și planuri de acțiune pentru punerea în aplicare a Convenției și a protocoalelor opționale ale acesteia, acestea ar trebui să includă trimeri explicite la măsurile necesare pentru respectarea, protejarea și îndeplinirea drepturilor copiilor în acțiunile și operațiunile întreprinderilor comerciale. Statele ar trebui, de asemenea, să se asigure că monitorizează progresul în punerea în aplicare a Convenției în activitățile și operațiunile de afaceri. Acest lucru poate fi realizat atât pe plan intern, prin utilizarea evaluărilor și evaluărilor impactului asupra drepturilor copilului, cât și prin colaborarea cu alte organisme, cum ar fi comisiile parlamentare, organizațiile societății civile, asociațiile profesionale și instituțiile naționale pentru drepturile omului. Monitorizarea ar trebui să includă cererea directă a copiilor cu privire la impactul afacerilor asupra drepturilor lor. Pot fi utilizate diferite mecanisme de consultare, cum ar fi consiliile și parlamentele de tineret, rețelele sociale, consiliile școlare și asociațiile de copii.

3. Evaluări ale impactului asupra drepturilor copilului

78. Asigurarea faptului că interesul superior al copilului este o considerație principală în legislația în materie de afaceri și elaborarea și punerea în aplicare a politicilor la toate nivelurile guvernamentale necesită evaluări continue ale impactului asupra drepturilor copilului. Acestea pot prezice impactul oricărei politici, legislație, reglementări, buget sau alte decizii administrative propuse în materie de afaceri care afectează copiii și respectarea drepturilor lor²⁸ și ar trebui să completeze monitorizarea și evaluarea continuă a impactului legilor, politicilor și programelor asupra drepturilor copiilor .

79. Atunci când se efectuează evaluări de impact asupra drepturilor copilului, pot fi dezvoltate diferite metodologii și practici. Trebuie să utilizeze cel puțin cadrul convenției și protocoalele opționale la aceasta, precum și observațiile finale relevante și observațiile generale emise de comitet. Atunci când statele efectuează evaluări de impact mai largi ale politicii, legislației sau practicilor administrative legate de afaceri, acestea ar trebui să se asigure că aceste evaluări sunt susținute de principiile generale ale convenției și ale protocoalelor opționale ale acesteia și de a acorda o atenție specială impactului diferențiat asupra copiilor a măsurilor în considerare.²⁹

80. Evaluările de impact asupra drepturilor copilului pot fi utilizate pentru a lua în considerare impactul asupra tuturor copiilor afectați de activitățile unei anumite afaceri sau sector, dar pot include și evaluarea impactului diferențiat al măsurilor asupra anumitor categorii de copii. Evaluarea impactului în sine se poate baza pe contribuția copiilor, a societății civile și a experților, precum și a departamentelor guvernamentale relevante, a cercetărilor academice și a experiențelor documentate în țară sau în altă parte. Analiza ar trebui să conducă la recomandări pentru modificări, alternative și îmbunătățiri și să fie disponibilă publicului.³⁰

81. Pentru a asigura un proces imparțial și independent, statul poate lua în considerare numirea unui actor extern care să conducă procesul de evaluare. Acest lucru poate avea avantaje semnificative, dar statul, în calitate de parte responsabilă în cele din urmă pentru rezultat, trebuie să se asigure că actorul care efectuează evaluarea este competent, onest și imparțial.

²⁸ Comentariu general nr. 5, paragraful 45.

²⁹ Comentariu general nr. 14, paragraful 99.

³⁰ Ibidem.

E. Măsuri de colaborare și de sensibilizare

82. Deși statul își asumă obligațiile în temeiul convenției, sarcina implementării trebuie să implice toate sectoarele societății, inclusiv întreprinderile, societatea civilă și copiii înșiși. Comitetul recomandă statelor să adopte și să pună în aplicare o strategie cuprinzătoare pentru a informa și educa toți copiii, părinții și îngrijitorii că întreprinderile au responsabilitatea de a respecta drepturile copiilor oriunde își desfășoară activitatea, inclusiv prin intermediul comunicărilor adaptate copiilor și adaptate vârstei, de exemplu prin intermediul dispozițiilor a educației despre conștientizarea financiară. Educația, formarea și sensibilizarea cu privire la Convenție ar trebui, de asemenea, să fie destinate întreprinderilor comerciale pentru a sublinia statutul copilului ca titular al drepturilor omului, a încuraja respectul activ pentru toate prevederile Convenției și a contesta și eradică atitudinile discriminatorii față de toți copiii și mai ales cei aflați în situații vulnerabile și dezavantajate. În acest context, mass-media ar trebui să fie încurajată să ofere copiilor informații despre drepturile lor legate de afaceri și să sensibilizeze întreprinderile cu privire la responsabilitatea lor de a respecta drepturile copiilor.

83. Comitetul subliniază faptul că instituțiile naționale pentru drepturile omului pot fi implicate în sensibilizarea întreprinderilor comerciale cu privire la prevederile Convenției, de exemplu, prin elaborarea orientărilor și politicilor de bună practică pentru întreprinderi și diseminarea acestora.

84. Societatea civilă are un rol critic în promovarea independentă și protecția drepturilor copiilor în contextul operațiunilor comerciale. Aceasta include monitorizarea și responsabilizarea afacerilor; sprijinirea copiilor pentru a avea acces la justiție și remedii; contribuția la evaluările impactului asupra drepturilor copilului; și sensibilizarea întreprinderilor cu privire la responsabilitatea lor de a respecta drepturile copiilor. Statele ar trebui să asigure condiții pentru o societate civilă activă și vigilentă, inclusiv o colaborare eficientă și sprijin pentru organizațiile independente ale societății civile, organizațiile conduse de copii și tineri, mediul academic, camerele de comerț și industrie, sindicatele, asociațiile consumatorilor și instituțiile profesionale. Statele ar trebui să se abțină de la a interveni în aceste organizații și în alte organizații independente și să le faciliteze implicarea în politicile publice și în programele referitoare la drepturile și afacerile copiilor.

VII. Diseminare

85. Comitetul recomandă statelor să disemineze pe larg comentariul general actual cu parlamentul și guvernul, inclusiv în cadrul ministerelor, departamentelor și organelor municipale/locale care lucrează pe probleme de afaceri și celor responsabili cu comerțul și investițiile în străinătate, cum ar

fi agențiile de asistență pentru dezvoltare și misiuni de peste mări. Presentul comentariu general ar trebui distribuit întreprinderilor de afaceri, inclusiv celor care operează transnațional, precum și întreprinderilor mici și mijlocii și actorilor din sectorul informal. De asemenea, ar trebui distribuit și făcut cunoscut profesioniștilor care lucrează pentru și cu copiii, inclusiv judecători, avocați și furnizori de asistență juridică, profesori, tutori, asistenți sociali, funcționari ai instituțiilor de asistență publică sau privată, precum și tuturor copiilor și societății civile. Acest lucru va necesita traducerea acestuia în limbile relevante, punerea la dispoziție a unor versiuni accesibile și adaptate copiilor, organizarea de ateliere și seminarii pentru a discuta despre implicațiile sale și modul cel mai bun de implementare și încorporarea acestuia în formarea tuturor profesioniștilor relevanți.

86. Statele ar trebui să includă informații în raportarea lor periodică către Comitet cu privire la provocările cu care se confruntă și măsurile pe care le-au luat pentru a respecta, proteja și îndeplini drepturile copiilor în contextul activităților și operațiunilor întreprinderilor comerciale atât pe plan intern, cât și, după caz, transnațional.
